

Рішення

разової спеціалізованої вченої ради PhD 15514

про присудження ступеня доктора філософії

Здобувач ступеня доктора філософії Гороховянко Ірина Степанівна, 1999 року народження, громадянин України, освіта вища. У 2021 році закінчила з відзнакою факультет філології і журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка, отримавши диплом магістра з відзнакою за спеціальністю 061 Журналістика. У тому ж році здобула другу вищу освіту на історичному факультеті ТНПУ, отримавши диплом магістра з відзнакою за спеціальністю 033 Філософія. Аспірантка кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконала акредитовану освітньо-наукову програму 061 Журналістика.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, № 250 від 30.06.2026 року, у складі:

Голову разової спеціалізованої вченої ради – ПОПЛАВСЬКУ Наталію Миколаївну – доктора філологічних наук, професора, завідувача кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензентів

КУШНІР Оксану Василівну – кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента, доцента кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка

РЕШЕТУХУ Тетяну Василівну – кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента, доцента кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Офіційних опонентів

СНІЦАРЧУК Лідію Віталіївну – доктора наук із соціальних комунікацій, професора, професора кафедри журналістики та засобів масової комунікації

Національного університету «Львівська політехніка», заступника генерального директора з наукової роботи, Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника.

ГАНДЗЮКА Віталія Олександровича – кандидата наук із соціальних комунікацій, доцента, декана факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

на засіданні «7» серпня 2026 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 06 Журналістика ГОРОХОВЯНКО Ірині Степанівні на підставі публічного захисту дисертації «Журнальна періодика Тернопільщини: типологійний і формально-змістовий аспекти (1991-2022)» за спеціальністю 061 Журналістика. Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – ДАЩЕНКО Наталія Левківна – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 06 Журналістика. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувач має 9 опублікованих наукових праць (8 – одноосібні). З них – 3 статті у наукових фахових виданнях категорії Б, 6 тез, що опубліковані в збірниках матеріалів конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Гороховянко І. Структурно-змістові особливості інформаційно-методичного вісника «Рада». Образ. 2024. № 2 (45). С. 78–85.
DOI: [https://doi.org/10.21272/Obraz.2024.2\(45\)-78-85](https://doi.org/10.21272/Obraz.2024.2(45)-78-85)
2. Гороховянко І. Огляд наукових журналів ЗВО Тернополя. Технологія і техніка друкарства. 2025. № 3 (89). С. 56–72.
DOI: [https://doi.org/10.20535/2077-7264.3\(89\).2025.341381](https://doi.org/10.20535/2077-7264.3(89).2025.341381)
3. Пелешок О., Гороховянко І. Візуально-текстові форми репрезентації народного мистецтва на сторінках регіональних журналів Тернопільщини. Наукові праці міжрегіональної академії управління персоналом. Серія: Філологія. 2025. № 4 (18). С. 110–120.
DOI: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2025.4.15>

У дискусії взяли участь голова, рецензенти, офіційні опоненти та висловили зауваження:

ПОПЛАВСЬКА Наталія Миколаївна – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

СНІЦАРЧУК Лідія Віталіївна – доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри журналістики та засобів масової комунікації Національного університету «Львівська політехніка», заступник генерального директора з наукової роботи, Львівської національної наукової бібліотеки України імені В. Стефаника:

1. Шановна Ірина Степанівна створила цілком оригінальну форму (схему) для багатоаспектного вивчення регіональної (і не тільки) журнальної продукції. Проте, на жаль, у цьому, за авторкою, «алгоритмі аналізу», де враховано основні параметри для наукового опису журналів, наприклад, самопозиціонування; цільове призначення; читацька аудиторія; мова, тематика, жанри, які до слова, нині втрачають свою чітку контурність, не знайшлося місця для ще одного визначального виміру, вкрай необхідного для розуміння дієвості того чи іншого видання, його популярності, запотребованості тощо, означення «робочого ритму» журналу, важливої ознаки видання – періодичності, за якою воно власне й належить до поняття «періодичні видання», а головне є одним із типоформувальних чинників пресових видань.

2. Відсутність даних про роки виходу журналів виразно простежується в запропонованих додатках до роботи – розширеному реєстрі журналів Тернопільщини, сформованому за визначеними в роботі періодами (додатки А–Д), а також в укладеному дисертанткою науковому ресурсі, що має назву «Повний покажчик журналів Тернопільщини, 1991–2022 рр.», де подано тільки рік заснування того чи іншого видання. Проте, як відомо, в досліджувані роки чимало журналів закривалося з огляду на відомі обставини, які, до слова, дуже добре описані в підрозділі 2.1. «Суспільно-історичні чинники функціонування регіональної періодики». Зазначені поряд з початковими роками виходу журналів роки закриття допомогли б унаочнити їх порічну наявність в інформаційному просторі краю, а також, що важливо, виявити вплив суспільно-політичних, економічних, культурних умов на розвиток журнальної преси краю.

3. Ірина Степанівна уважно обсервувала 152 журнали (на жаль, у роботі не зафіксовано сумарну кількість опрацьованих чисел цих видань, однак припускаємо, що їх було чимало), які функціонували, до слова, в інформаційному просторі не тільки Тернопільщини, а й загалом країни, адже частина цих журналів здобула популярність широкого загалу українського соціуму (журнали наукові, суспільно-політичні, літературно-мистецькі тощо), здолавши межі «регіональності» добре організованим якісним змістом. Однак до цього реєстру потрапило декілька видань, які позиціонувалися як бюлетені: «Стежками слова» (інформаційно-мистецький бюлетень), «Освітнянська профспілка» (інформаційний бюлетень), «Погляд молодих» (суспільно-політичний бюлетень), «Професійне досьє бібліотекаря» (інформаційний бюлетень). За якими ознаками відібрано до журнальної продукції бюлетені, що є самостійними «гравцями» поряд із газетами й журналами на полі друкованої преси?

4. До авторського алгоритму вивчення журналів Ірина Степанівна долучила параметр «самопозиціонування» (підзаголовкові дані), за яким і визначала тематико-типологічні характеристики видань. Чи у всіх випадках співпадало самопозиціонування редакції того чи іншого журналу із авторською дослідницькою характеристикою?

ГАНДЗЮК Віталій Олександрович – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, декан факультету філології й журналістики імені Михайла Стельмаха Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського:

1. Певну дискусію викликає застосування переважно традиційних типологічних критеріїв класифікації журнальної періодики. В умовах трансформації сучасної медіасистеми доцільним могло б бути доповнення типологічного аналізу соціокомунікаційними критеріями, зокрема особливостями функціонування видань у конвергентному медіасередовищі, характером взаємодії з аудиторією, рівнем мультимедійності та цифрової адаптації. Цей аспект є перспективним і міг би бути ширше розкритий через аналіз вебверсій журналів, сторінок у соціальних мережах, цифрових архівів, електронних форматів поширення та змін у комунікації з аудиторією.

2. Авторська періодизація розвитку журнальної періодики Тернопільщини є достатньо аргументованою, проте її можна було б підсилити кількісними показниками, що характеризують кожен із виокремлених етапів: кількістю нових видань, припинених проєктів, трансформованих часописів, а також журналів, які перейшли до електронного формату.

3. Композиційно-візуальний аналіз є однією з вагомих переваг дисертації, однак його можна було б зробити ще більш системним шляхом застосування єдиної порівняльної матриці оцінювання для всіх типологічних груп журналів (обкладинка, кольорове рішення, шрифтове оформлення, ілюстративний матеріал, фотографії, інфографіка, рекламні блоки, модульна сітка, співвідношення текстових і візуальних елементів). Це сприяло б більшій уніфікації результатів аналізу та полегшило б зіставлення різних типів видань.

4. До перспективних напрямів розвитку започаткованого дослідження належить порівняльний аналіз журнальної періодики Тернопільщини з аналогічними виданнями інших регіонів України. Такий підхід дав би змогу виявити спільні закономірності та регіональні особливості розвитку журнальної преси, зіставити типологічні моделі, редакційні практики, тематичні домінанти й особливості візуального оформлення, а також точніше визначити місце

тернопільської журнальної періодики в загальноукраїнському медіапросторі.

КУШНІР Оксана Василівна – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка:

1. Потребує чіткішого окреслення жанрова палітра журналів у підрозділі 2.3. «Типологія журнальних видань Тернопільщини» (с. 101-103). Під час характеристики жанрової системи в контексті розробленого алгоритму комплексного аналізу журнальної періодики недостатньо враховано широку типологію досліджуваних видань, не завжди простежено розмежування між жанровими особливостями різних типів журналів, подекуди жанровий аналіз зводиться до переліку жанрів, без належного узагальнення їх ролі у структурі конкретного типу видання. Також, простежено термінологічну неточність у межах інформаційних, аналітичних і публіцистичних жанрів журналістики (у віснику «Рада» «домінують аналітичні статті» (с. 101), у часописі «Тернопіль» виділено жанр «аналітичного нарису» (с. 102)) та літературних жанрів (у журналі «Золота пектораль» «розділ «Проза» охоплює оповідання, новели та зразки малої прози» (с. 102)). Це дещо ускладнює цілісне уявлення про жанрову систему журнальної періодики Тернопільщини.

2. Аналіз процесів цифрової трансформації журнальної періодики упродовж 1991-2022 рр. у дисертації представлено як додаткову характеристику видань (підрозділ 2.1, с. 60-61; підрозділ 2.2, с. 76, 78, 81; підрозділ 2.3, с. 85-89, 104, 106-107; підрозділ 3.1, с. 134; підрозділ 3.2, с. 153; висновки, с. 171-172, 175), причому основну увагу зосереджено на наукових журналах (с. 85-87). Зважаючи на суттєвий вплив цифрових технологій на розвиток медіа часів незалежності України, доцільним було б більш детально дослідити процес переходу друкованих видань різних типів до онлайнсередовища, особливості функціонування їх електронних версій, використання ними соціальних мереж та нових форматів комунікації з аудиторією.

3. Запропонована типологія журнальної періодики є переконливою (підрозділ 2.3, с. 81-104), однак окремі видання могли б бути глибше

проаналізовані у межах міждисциплінарних або гібридних моделей (за цільовим призначенням), зокрема, «Тернопіль» (1991), «Бескиди» (2017), «Рада» (2002). Сучасні медіа дедалі частіше поєднують ознаки різних типологічних груп, що потребує додаткового теоретичного осмислення.

РЕШЕТУХА Тетяна Василівна – кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри журналістики Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка:

1. У роботі послідовно використано терміни «типологічна» та «функційна» (зокрема: «типологічні ознаки» (с. 47, 48, 49), «типологічні характеристики» (с. 3, 17, 19, 39), «типологічна різноманітність» (с. 66, 109, 155), типологічні принципи (с. 45), типологічні особливості (с. 47, с. 63) а також «функційні характеристики» (с. 47), багатфункційність (с. 101, 104)). Водночас у сучасному журналістичнознавчому та загалом науковому дискурсі більш усталеними й нормативно закріпленими є форми «типологічна» та «функціональна». У зв'язку з цим доцільним видається додаткове обґрунтування використання зазначених термінологічних форм, а також уточнення їхнього статусу в понятійно-термінологічному апараті дослідження. Зокрема, варто було б чіткіше окреслити, чи зумовлене їх застосування авторським підходом до інтерпретації відповідних понять, чи вони використовуються як синонімічні до загальноприйнятих термінів без додаткового смислового навантаження.

2. У підрозділі 2.2 «Періодизація журнальних видань Тернопільщини» помітне місце відведено характеристиці нормативно-правового забезпечення функціонування медіа (с. 64-65, 67-68, 73, 76, 79). Водночас не цілком очевидним є вплив окремих законодавчих змін на виокремлені авторкою етапи розвитку регіональної журнальної періодики. У зв'язку з цим доцільно було б чіткіше аргументувати роль нормативно-правових чинників у формуванні запропонованої періодизаційної моделі та конкретизувати, яким чином трансформації медійного законодавства позначалися на розвитку, функціонуванні та типологічній еволюції журнальних видань Тернопільщини.

3. У підрозділах 2.2 «Періодизація журнальних видань Тернопільщини», 2.3 «Типологія журнальних видань Тернопільщини» та статистично-

бібліографічному Додатку Е (Повний покажчик журналів Тернопільщини, 1991-2022 рр.) систематизовано відомості про рік заснування журналів, проте поза увагою залишено дані щодо тривалості їх функціонування (період виходу). Водночас цей показник є важливою характеристикою періодичного видання, оскільки дає змогу оцінити його стабільність, тривалість присутності в медіапросторі та ступінь впливу на аудиторію. Урахування таких відомостей сприяло б глибшому осмисленню динаміки розвитку журнальної періодики Тернопільщини, а також дало б можливість точніше простежити тенденції функціонування окремих типологічних груп і регіонального журнального сегмента загалом.

4. У роботі основну увагу зосереджено на типологічних і формально-змістових характеристиках журнальних видань, тоді як питання їхнього функціонування в аудиторному вимірі висвітлено меншою мірою. Зокрема, науковий інтерес становило б ширше залучення відомостей про читацьку аудиторію журналів, особливості їх поширення та місце в комунікаційних практиках регіону. Такий підхід дав би змогу повніше розкрити не лише внутрішні характеристики видань, а й їхню суспільну значущість та вплив на формування регіонального медіапростору. Зазначене застереження окреслює перспективний напрям подальшого розвитку проведеного дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» — членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Ірині ГОРОХОВЯНКО ступінь доктора філософії з галузі знань 06 Журналістика за спеціальністю 061 Журналістика. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Наталія ПОПЛАВСЬКА